

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R

AFACEREA COLLARO, de d. D. N. Comșa.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Tribunalul județului Ilfov, secția comercială : B. Claesi cu Base Rosenstein.

AFACEREA COLLARO

I

Ce e afacerea Collaro? O simplă afacere de punere in posesie, care s'ar fi putut rezolva foarte ușor și n'ar fi avut de ce alarma atât de mult opinia publică, dacă puterea executivă prin organul d-lui Ministru al Afacerilor Streine nu s'ar fi amestecat in atribuțiunile puterii judecătorești, căutând să impieteze asupra ei.

De și această afacere a alarmat cu drept cuvânt opinia publică, de oare ce din cauza intervenirei d-lui Ministru al Afacerilor Streine a fost puse in joc cestiuni, cari ar fi putut atinge nu numai independența magistraturei, dar chiar suveranitatea națională; totuși am crezut, că e mai bine, ca mai întâiu justiția însăși să arate d-lui Ministru calea cea dreaptă.

Și poate că, astă-zi când justiția s'a pronunțat in mod definitiv, n'am mai fi revenit și noi asupra acestei afaceri, dacă n'am fi văzut, că un d-n profesor de drept internațional la Universitatea din București caută să justifice, de și in mod cam timid, procedarea Ministrului. Am văzut de asemenea cu multă părere de rău că un tinăr, pe care eram obicinuiți să-l vedem discutând cu multă pricepere principiile de drept, intervine in desbatere, și pare a ignora cu această ocasiune cele mai elementare principii in materie de drept public intern, de drept internațional public și privat, numai pentru a dovedi că d-l Ministru a lucrat nu cu bună credință și cu patriotism, ceea ce nu-l contestă nimeni, dar chiar cu pricepere

in aceste materii de drept, ceea ce e foarte contestabil. Toate acestea ne arată, că nerecunoscându-se greșala sunt tendințe de a se persista in ea, de a o repeta.

Errare humanum est, perseverare diabolicum. Să luăm deci noi, măsuri, ca greșala să nu se mai repete.

In ce constă această afacere.

Un grec, reposatul Collaro a făcut un testament, prin care lasă ca legatar universal al averei sale pe fiul său adoptiv minorul George Collaro, iar ca executor testamentar pe d-l N. Moroianu.

Executorul testamentar e Român, minorul George Collaro, nici după legea românească, nici după cea grecească nu a devenit Grec prin adopțiune. După aceste legi el neșind din familia lui de sânge, urmează condițiunea mamei sale naturale Elena Møgdo și deci e de naționalitate ungară, după mama sa, care e ungueroaică. Iar după legea ungară d-na Elena Møgdo are calitatea de tutoare a minorului său fiu natural G. Collaro.

Atât tutoarea d-na Elena Møgdo, cât și executorul testamentar d. Moroianu au cerut de la tribunalul de Ilfov, ca să procedeze la regularizarea succesiunii defunctului.

D-nu Ministru de externe a făcut să se transmită tribunalului, prin Ministerul de justiție, o adresă cu insistența ca tribunalul in această speță să urmeze calea indicată de d-sa și a-nume, ca tribunalul să se declare necompetent.

Maî întâiu, socotim că este o mare atingere, ce se aduce independenței magistraturei și chiar o injurie gratuită, atunci când un Ministru indică judecătorilor, cum să judece într'o speță oarecare.

Ințeleg, ca un Ministru pe cale de circulari generale să-și arate părerea cu privire la interpretarea unei legi. De această părere se pot servi reprezentării Statului ca de un articol de doctrină și se poate ca in multe casuri instanțele judecătorești să creadă că intenția legiuitorului a fost

așa, precum o arată puterea executivă, care contribuie în mare parte la facerea legilor.

Atât și nimic mai mult.

Puterea executivă nu poate să impue tribunalelor o anumită interpretare într'o speță, nici să insiste măcar să se pronunțe într'un fel oarecare, fără ca să fie bănuită de a vrea să influențeze independența magistraților.

Interpretarea legilor cu drept de autoritate nu se face de puterea executivă. Ea nu se poate face de cât de puterea legiuitoare prin legi interpretative. Aceasta o spune categoric articolul 34 din Constituție.

Puterea legiuitoare chiar, nu poate da de cât interpretări generale. Ea nu are dreptul să se pronunțe într'o speță oarecare.

Interpretările de speță le dă tribunalele și numai ele. Altmintreli se violează principiul separațiunii puterilor.

Sunt casuri, în cari Statul se presintă ca putere publică și când prin urmare el nu este justițiabil de tribunalele ordinare, totuși însă un particular îl cheamă în judecată înaintea acestor tribunale, cum de exemplu, cazul, care s'a întâmplat dese ori, al unui sub ofițer reangajat, care se plânge tribunalului că după 12 ani de serviciu nu i s'a acordat medalia de argint cu pensia legată de ea.

Are dreptul în asemenea caz puterea executivă să impue tribunalului interpretarea ei, sau cel puțin să 'i trimeată adrese insistând, ca tribunalul să urmeze calea indicată de ea? Nu.

Statul prin avocatul său poate declina competența tribunalului la bară, ca ori ce parte din proces.

Dacă tribunalul nu 'i admite modul său de a vedea, Ministrul poate să evoce conflictul înaintea Curței de casație pentru împietarea ce a făcut-o tribunalul în domeniul puterii executive.

Și aceasta fără a mai avea nevoie să facă apel și să vie cu recurs în casație pe calea obicinuită.

Se adresează la casație, nu ca la Inalta Curte de casație, ci ca la un tribunal de conflicte. (Vezi art. 4 al legii din 12 Iulie 1866 pentru împărțirea diferitelor atribuțiuni ale fostului Consiliu de Stat și al. 2 al art. 130 din Constituție). Ni se poate objecta însă, că în speța noastră Statul nu putea pune concluziuni la bară, de oare ce nu era chemat în instanță.

La aceasta răspundem: 1) Consiliul grecesc și austro-ungar, cari erau chemați în instanță puteau pune concluziuni de necompetință, pe cari tribunalul avea să le judece. 2) Dacă tribunalele s'ar fi declarat competente însușindu-și atribuțiuni peste competența lor, articolul 41 din legea Curții de casație dă dreptul Ministerului justiției să se adreseze Curței de casație prin intermediul procurorului.

Iată calea legală, pe care o putea lua puterea executivă, dacă dorea să se amestece în această afacere. Ori ce altă cale e nelegală și deci samavolnică.

Se objectează: 1) că, dacă tribunalele au drept să interpreteze legile, ele n'au însă acest drept atunci când e vorba de convențiuni internaționale.

În adresa trimisă de Ministerul de externe tribunalului se spune: «că singur Ministerul are competența de a interpreta și usurile și convențiunile internaționale, căci acestea s'au făcut și s'au încheiat de la Stat la Stat iar nu de la Stat cu diferite instanțe judecătorești ale altor State».

De altmintreli cam acesta e și argumentul de căpetenie, pe care îl dă în favoarea tezei susținută de d-l Ministru de externe și confratele nostru d-l Victor Antonescu într'un articol publicat în ziarul «L'Indépendance Roumaine» de la 10 Mai c.

Mai înteu, chiar dacă am admite această teză ca adevărată, tribunalul făcând el o asemenea interpretare și - ar fi însușit atribuțiuni peste competența lui și Ministrul putea să useze de art. 41 al legii Curței de casație. El n'are dreptul să indice tribunalului prin adrese, cum are să judece.

Se uita însă, că tratatele internaționale sunt legi, executorii numai ca atare și că tribunalele au tocmai rolul de a interpreta legile, aplicându-le la diferite spețe.

Tratatele internaționale, ca și legile, nu pot fi interpretate cu drept de autoritate de cât de puterea legiuitoare.

Ele fiind niște legi li se aplică și lor articolul 34 din Constituție.

Interpretarea tratatelor cu drept de autoritate nu se putea face de puterea executivă, de oarece această interpretare nu e și ea de cât o lege interpretativă de resortul exclusiv al puterii legiuitoare.

Dacă s'ar putea face aceasta, apoi garanția pe care o ia ultimul aliniat al art. 93 din Constituție ca convențiunile necesarii pentru comerț, navigație și alte asemenea, pe care Regele, șeful puterii executive le încheie cu Statele străine, să nu aibă autoritate indatoritoare de cât după ce au fost aprobate de puterea legislativă, ar fi iluzorie.

Noi credem, că se face atât de d-l Ministru de externe cât și de apărătorii săi o confuziune între conflictele de drept internațional public și cele de drept internațional privat.

Precum, când Statul se presintă ca putere publică, de exemplu luând măsuri pentru resboi,

expulsare de străini, conferind medalii; litigiul între el și un particular nu poate fi rezolvit de tribunalele ordinare și dacă acestea sesizate de particulari se declară competente, Statul are dreptul să evocoe conflictul la Curtea de casație, usând de art 4 al legii din 1866 sau să useze de art. 41 al legii Curții de casație; tot așa când un tribunal s'ar amesteca în cesiuni de drept internațional public, Statul poate interveni în proces spre a-i declina competența. În cas de respingerea declinatorului, poate evoca conflictul, sau usa de art. 41 al legii Curții de casație.

Nu mai e îndoială, că tribunalele n'au cum se amesteca spre a rezolva cesiunile de drept internațional public cu un caracter exclusiv politic. De exemplu, ele nu pot fi chemate chiar, a interpreta tratatele de alianță ofensivă și defensivă, tratatele de neutralitate provisorie sau permanentă.

Dar sunt cesiuni chiar de drept internațional public, unde ele sunt sesizate de un particular spre a se pronunța. Acesta e cazul în care un particular ar chema în judecată pe agentul diplomatic sau consular al unui Stat străin.

Ei bine, în acest cas, fiind vorba de cesii de drept internațional public, de întinderea mai mare sau mai mică a imunităților reprezentanților suveranității unui Stat străin la noi; interpretarea tratatelor sau chiar a obiceiurilor în această privință e rezervată Statului, ca putere publică, care are a se înțelege cu cel-l'alt Stat, putere publică în această privință. De ce aceasta? Fiind-că în principiu, tribunalele n'au competență să rezolve de cât litigiurile de interes privat dintre cetățeni sau străini.

Față cu cele arătate, vedem că decisiunea Curții de casație din Franța din 30 Iunie 1884, pe care o citează d-l Antonescu, nu se potrivește la speța noastră.

Acolo era vorba, după cum spune chiar d'nsul, de a determina întinderea atribuțiilor și imunităților consulului Statelor-Unite ale Americii pe teritoriul francez.

Foarte bine zice Curtea: «că atunci când e vorba de a determina întinderea puterii unui consul, care este o chestie de pur drept internațional public, tribunalul trebuie să-și fondeze deciziunea pe interpretarea enunțată în instrucțiunile ministeriale transmise oficial». Tot aceiași Curte însă spune: «că aparține tribunalelor de a interpreta tratatele internaționale întru cât ele se aplică la un litigiu de interes privat».

Or, e fără îndoială, că în speța noastră, fiind vorba și de lichidarea succesiunii, după cum spune însuși d-l Antonescu, e vorba de regularea unei succesiuni, chestie de pur drept internațional privat.

De altminteri, dacă deschidem ori-care tratat de drept internațional privat, cât de elementar ar fi el, vom vedea, că unul din capitoarele importante e privitor la conflictul legilor în materie de succesiuni.

Între cesiunile, cari s'au discutat în a 3-a conferință de drept internațional privat de la Haga e și aceia privitoare la conflictele de legi relative la succesiuni⁽¹⁾.

Se mai citează de d-l Antonescu concluziile avocatului general Reverchon de pe lângă Curtea de casație din Franța și decisiunea acestei Curți din 27 Iunie 1877.

Ce zice avocatul general? «Trebuie să ne întrebăm, dacă decisiunea care trebuie s'o ia tribunalele franceze este de natură de a le cere să aprecieze un act emanat de la un guvern străin și prin urmare să influențeze asupra relațiilor acestui guvern cu guvernul național, în acest cas autoritatea judiciară trebuie să trimeată guvernului național cesiunea care e de rezolvat».

Dar despre ce este vorba și ce spune și Curtea: «că tratatele internaționale constituiesc relativ la măsurile de protecție stipulate de către suveranitățile contractante în favoarea naționalilor lor respectivi, acte de guvern la guvern, cari nu pot fi interpretate de cât de însăși guvernele».

Aci însă este vorba de măsuri de protecție ale persoanei, măsuri polițienești și administrative, unde nici n'are ce căuta justiția, fiind-că în ce privește aceste măsuri, Statul se prezintă ca putere publică.

Aplicarea lor e deci rezervată puterii executive, așa în cât ea va da și interpretarea legilor, pe cari are a le aplica.

Și d-l profesor Valerian Urșianu, face niște citații, cari de asemenea ni se pare, că nu sunt aplicabile în speța. Așa citează din Calvo, Drept internațional, I, pag. 724.

«En principe, l'interprétation des traités dérive du droit de les conclure et appartient dès lors en propre et exclusivement au pouvoir exécutif de chaque état, qui, à l'égard de la puissance co-contractante, comme pour les autorités administratives placées sous ses ordres immédiats, peut seul être appelé a donner aux engagements souscrits leur valeur et leur signification doctrinale».

Ce zice Calvo?

Că interpretarea tratatelor pentru autoritățile administrative puse sub ordinele puterii executive, o dă această putere.

În speța noastră însă nu e vorba de conflicte

(1) Vezi articolul d-lui P. Misir în Revista de Drept și Sociologie din 15 Martie 1901.

de ordin public sau administrativ, ci de conflicte de drept privat.

De asemenea n'are aface cu speța noastră decisiunea Curței de casație din Roma din 12 Iunie 1885 citată tot de d. Urșianu unde se spune că : «Tribunalele nu sunt competente de a da o interpretare diplomatică și de a limita drepturile vre unuia din statele contractante».

De acord.

Noi susținem însă, că atunci când e vorba nu de vre o interpretare diplomatică, nici de vre o limitare a drepturilor statelor contractante, ci de a aplica un tratat, care e o lege, pentru a rezolva un conflict de drept internațional privat, tribunalele trebuie să interpreteze acel tratat, cum interpretează ori ce lege.

II

Dar să presupunem, că d-l Ministru de externe ar avea dreptul să impue tribunalelor interpretarea, pe care o dă el tratatelor.

Și să vedem, dacă susținând necompetința tribunalelor în această speță, nu nesocotește, nu numai tratatele, dar chiar și cele mai elementare principii de drept internațional privat, dacă prin interpretarea sa nu acordă unui Stat străin ceea ce doctrina chiar în această materie n'a cerut, atingându-se ast-fel suveranitatea națională.

Unul din susținătorii părerii Ministerului spune : «că în materie de drept internațional usul determină legea și usurile nu sunt alt ceva de cât niște reguli stabilite pentru relațiunile internaționale, reguli fondate pe o aplicare constantă și uniformă în circumstanțe identice. Respectul acestor usuri internaționale, ede și n'are aceiași sancțiune ca o lege, totuși e garantat prin forța obiceiului», etc.

În general un Stat nu e obligat de a respecta de cât tratatele încheiate cu el. Cu toate acestea când un principiu e adoptat în mod general o națiune civilisată trebuie să se conformeze lui».

Și mai departe : «E obiceiul în drept internațional, ca consulii să poată lua toate măsurile, pe cari le cred necesare pentru conservarea și lichidarea succesiunilor naționalilor lor, etc.».

Mai întîi, dacă în drept internațional public se poate vorbi de aplicarea usurilor internaționale, nu e același lucru în materie de drept internațional privat, unde judecătorul, care e chemat, să rezolve un conflict, nu poate din cauza usurilor internaționale să calce un text de lege, pe care e obligat să'l aplice.

Așa în speța noastră, cum ar fi putut Curtea ca să se declare necompetente conform unor pretense usuri internaționale, când art. 54 din Procedură spune ; «că tribunalele judecă toate pri-

gonirile dintre ori-ce impricinați români sau străini.

De altmintreli nu poate fi vorba în speța noastră de usuri, căci cestiunea, care se pune, era : care jurisdicție e competentă. Or, competența jurisdicției teritoriale într'un Stat oare-care este strâns legată de suveranitatea lui.

Și când declarî o jurisdicție teritorială necompetentă spre a da competență unor agenți străini, faci în interesul ușurării relațiunilor dintre State o știrbire la principiul suveranității.

Asemenea știrbiri nu se pot face de cât prin texte exprese.

Dar măcar usurile în această materie sunt așa precum le crede Ministrul de externe cu partisanii săi ?

E adevărat, că e obiceiul în drept internațional, ca consulul să poată lua măsuri pentru conservarea și lichidarea succesiunilor naționalilor săi, sau aceasta este o excepțiune, care se acordă într'un mod expres prin tratate, însă cu oare-care greutate, și numai în casuri excepționale, când protecția intereselor străinului s'ar face mai greu de autoritățile locale, nefiind cine să se ocupe mai de aproape de aceste interese ?

Nu trebuie să se confunde în materie de succesiunea unui străin *ce lege trebuie să se aplice în regularea acestei succesiuni cu autoritatea judecătorească, care e chemată să aplice legea.*

În ce privește legea care trebuie să se aplice s'a făcut următoarea evoluție :

a) Mai întîi fiind dat faptul că proprietatea funciară în vechiul regim feudal îndeplinea funcțiunii de drept public și de ordine politică, în această strânsă legătură dintre ea și suveranitatea politică, succesiunea a devenit una din condițiunile, de cari atîrnă exercițiul drepturilor de suveranitate.

Ea a trebuit să fie regulată conform cu legile țării unde se află bunurile chiar dacă statutul personal al defunctului ar cădea sub regimul altor legi. Statutul real s'a întins de la bunurile imobile, cari interesa regimul feudal, la cele mobile, cărora li s'a aplicat statutul de la cel din urmă domiciliu al defunctului, considerându-se în mod fictiv că acolo sunt așezate bunurile lui mobile.

b) Cu ocazia Codului Napoleon în Franța, statutul personal nu mai era legat de faptul domiciliului, ci de naționalitatea omului. Atunci s'a născut controversa, dacă succesiunea mobilă va trebui să fie guvernată și de aci înainte de domiciliul persoanei sau dacă ea va trebui pusă sub regimul statutului personal legat de naționalitate. Părerea predominantă e că succesiunile mobiliare sunt guvernate de legea națională a defunctului, Și s'a făcut și niște tratate în acest sens.

Prin urmare pe când sub doctrina statutară domiciliul determina nu numai autoritatea, care avea să reguleze succesiunea, dar și legea, care avea să se aplice; sub regimul Codului civil domiciliul determină autoritatea, care are să reguleze succesiunea mobilă, dar legea care are să se aplice e determinată de naționalitatea defunctului. Așa că în materie de succesiuni mobiliare, când defunctul ar fi de naționalitate străină, autoritatea locală va trebui să aplice o lege străină.

În ce privește însă succesiunile imobiliare s'a păstrat regimul statutar, așa că regularea lor se face de autoritatea locală după legea situației imobiliului.

Și dacă în materie mobilă putem avea unitatea regimului succesoral, în materie de succesiune imobiliară avem diferite regimuri după situația imobilelor.

c) Care este tendința doctrinei în ce privește conflictele de legi relative la succesiuni?

Fiind dat faptul, că puterea Statului nu se mai exercită prin mijlocirea puterii proprietarului, că prin urmare suveranitatea țării nu mai e în general strâns legată de funcțiunea regimului proprietății fonciare, se caută a se ține socoteală de un alt principiu mai modern și anume :

Un Stat independent având dreptul să i se respecte de celelalte State exercițiul suveranității sale, legea ce o stabilește el fiind un exercițiu al acestei suveranități pentru protejarea naționalilor săi, a respecta această lege este a respecta chiar suveranitatea de la care emană și de aci consecința că în materie de succesiune imobiliară a unui străin ca și în materie de succesiune mobilă, ar trebui să se aplice legea națională a defunctului. Cu chipul acesta se stabilește unitatea patrimoniului succesoral.

Iată până unde a ajuns doctrina în materie de conflicte de legi relative la succesiuni. Nu s'a gândit nimeni în discuțiunile care a avut loc în a treia conferință de drept internațional privat la Haga ca să conteste autorității judiciare unde domiciliul defunctului dreptul de a regula ea succesiunea mobilă (1).

Dacă nu faceți confuziune între legea sub regimul căreia se găsește o succesiune și autoritatea judiciară însărcinată de a regula această succesiune, resolvind bine înțeles conflictele dintre diferitele legi; când nici doctrina n'a ajuns să admită o altă autoritate judiciară pentru regularea succesiunii de cât acelea al domiciliului defunctului, cum ne puteți vorbi de usuri internaționale în această privință?

(1) Vezi articolul P. Misir Revista de Drept și Sociologie, 15 Martie 1901.

D-nu Ministru de externe nu și-a dat seama de strânsa legătură ce există între jurisdicția teritorială și suveranitatea Statului și că lăsând să se știrbească drepturile jurisdicției teritoriale, știrbește una din atribuțiunile cele mai importante ale suveranității.

În tot cazul, cum am zis deja, o asemenea știrbire nu poate fi de cât expresă și limitată la anumite cazuri excepționale, iar judecătorul care are a aplica o lege sau un tratat, unde se găsește o asemenea știrbire, trebuie să'l interpreteze în mod strict.

Cum zice foarte bine d-l judecător de la trib. Ilfov Gr. Călinescu în opiniunea sa separată :

«În materie de convențiuni (consulare) între statele contractante, fiind vorba de drepturi ale suveranității naționale, ori-ce interpretare nu poate fi făcută de cât în modul cel mai strict posibil».

Dacă usurile internaționale nu se pot invoca în favoarea interpretării dată de Minister, să vedem dacă convenția consulară cu Italia se poate aplica și la Grecia.

Se zice, că din momentul ce în tratatul cu Grecia există clauza națiunii celei mai favorizate, toate dispozițiunile din convenția consulară cu Italia se aplică și la Grecia.

Se confundă însă o convenție consulară cu o convenție comercială. Clauza națiunii celei mai favorizate se aplică la convenția comercială, nu la cea consulară.

Una e deosebită de alta. Cu Italia avem o convenție consulară deosebită de cea de comerț și navigațiune.

Nu e admisibil ca o asemenea clausă să se aplice și la convențiile consulare, unde fiind vorba de derogări la principiul suveranității, ele trebuiesc făcute expres.

Iată și admirabila argumentare a d-lui judecător Gr. Călinescu în această privință :

„Considerând că singura interpretare, ce s'ar putea da clausei inserată în tratatul comercial româno-elin, ca fie-care parte să se bucure de avantajile națiunii celei mai favorizate, nu poate fi alta de cât că acea clausă poartă asupra avantajelor comerciale relative la tariful vamal, iar nu și asupra stipulațiunilor, în care nu se cuprinde vre-o favoare, ca regularea unei cesțiuni de drept internațional privat ;

„Considerând că, dacă prin convențiuni intervenite între State se poate deroga de la drepturile conferite unui Stat ca atribut al suveranității naționale, trebuie neapărat ca o asemenea convențiune să existe de fapt, sau cel puțin un aranjament diplomatic în scris legalmente făcut, căci alt-fel nu se poate excluda la toți străinii aflători

intr'un Stat o convențiune ce există numai cu una din națiunile străine».

Iată ce dice și Durand (1) «Un tratat fiind o derogatiune la dreptul comun trebuie să se interpreteze în mod strict».

D-l Profesor Valerian Urșianu în articolul său din «Dreptul» (2) spune :

«Că judecătorul Călinescu a mers prea departe când s'a crezut competente de a interpreta și hotări dacă consulul elen poate sau nu să se bucure de clausa națiunii alei mai favorisate și prin care interpretare s'ar pune în joc drepturile și atribuțiunile consulare recunoscute în general și de usanțele dreptului internațional, etc. Ori cine înțelege că asemenea interpretare nu poate să fie de cât de competența puterii executive și legiuitoare».

D-l Călinescu un'a interpretat, dacă consulul elen se bucură sau nu de clausa națiunii celei mai favorisate.

Dacă consulul elen ar fi negustor și ar importa mărfuri, cari ar plăti o taxă de vamă mai mică sau ar fi scutite de vamă când li s'ar aplica clausa națiunii alei mai favorisate, atunci ar fi fost vorba de faptul dacă această clausă se aplică sau nu consulului elen.

Și atunci nu d-l Călinescu s'ar fi ocupat de aceasta, ci d-l Rădulescu directorul vămilor.

D-l Călinescu fiind judecător n'avea să se ocupe și nici nu s'a ocupat de cât de cestiunea dacă tribunalul e competent să reguleze succesiunea Collaro.

Prin interpretarea d-lui Călinescu e adevărat că se pune indirect în joc atribuțiunile consulului în materie judecătorească.

D-l Călinescu însă s'a ocupat numai de faptul dacă tribunalul e competent sau nu și e natural că atunci când e discuție în privința competenței unui tribunal, el indirect se ocupă și de competența altei autorități.

Fiind vorba însă de interese private, tribunalul e competente de a le rezolva, chiar când cu această ocaziune ar exista conflict între diferite legi.

Ah! dacă ar fi fost vorba de imunitățile consulare, de drepturile reprezentantului suveranității unui Stat străin la noi ca atare, am înțelege ca să ni se vorbească de competența exclusivă a puterii executive, căci atunci n'ar fi de rezolvat o chestie de drept internațional privat care e de competența puterii judecătorești, ci o chestie de drept internațional public, care e de competența puterii executive.

Cât despre împietarea, pe care judecătorul ar

fi făcut-o în domeniul puterii legiuitoare, care ar fi avut dreptul să dea interpretarea cuvenită în cazul nostru, cred că se face o confuziune.

Nu e vorba aci de o interpretare cu drept de autoritate, pe care o dă puterea legiuitoare. E vorba numai de aplicarea unei legi la o speță de interes privat, care, în principiu cel puțin, este exclusiv rezervată instanțelor judecătorești.

III

Punându-ne în ipotesa, că convenția consulară cu Italia s'ar aplica și Greciei, constatăm că, chiar dacă în afacerea Collaro s'ar aplica această convenție, totuși dintr'ênsa n'ar rezulta nici un drept pentru consulul grecesc de a regula succesiunea. În această privință mă mărginesc să citez considerantele judecătorului Călinescu :

«Considerând că pentru regularea succesiunilor supușilor italieni aflați pe teritoriul Statului român și a supușilor români aflați pe teritoriul Statului italian, ambele State au prevăzut anume regulile de urmat și condițiunile de îndeplinit în art. 22 din convențiunea consulară din 5 August 1880 și ratificată în 26 Februarie 1888, care reguli și condițiuni pentru a putea face aplicabilă această convențiune, trebuie să fie neapărat îndeplinite ;

«Că art. 22 din această convențiune, la al. 2, prevede anume casurile cari pot face convențiunea aplicabilă, și anume : «ca defunctul să fie supus italian, să nu fi făcut testament sau să nu aibă executori testamentari, sau când moștenitorii, fie naturali fie desemnați prin testament, ar fi minori, incapabili, sau absenți, sau când executorii testamentari nu s'ar afla la locul unde s'a deschis succesiunea», iar la al. 6 se prevede dreptul pentru consuli respectivi a administra și lichida succesiunea testamentară sau ab intestat, fără intervențiunea autorității locale, afară numai când supușii țării sau ai unei a treia puteri ar pretinde drepturi în succesiune ;

«Că tot în acest aliniat se prevede că, în acest din urmă cas, consuli, vice consuli, și agenții consulari, ne având nici un drept pentru a termina sau rezolva aceste dificultăți, tribunalele țării vor fi competente, după cum le aparține, de a lua măsuri sau a judeca ;

«Considerând că, în speță, se constată din actele aflate în dosar, că legatarul universal al defunctului Collaro este George Collaro, minor, iar legatară particulară pentru suma de 30000 lei, mama acestuia, supusă austro-ungară ;

«Considerând că, de și minorul George Collaro a fost adoptat de defunctul N. Collaro, după cum rezultă din decisiunea Curței de apel din

(1) Essai de droit international privé, pag. 150, citat și de d-l Urșianu.

(2) No. 38 din 13 Mai 1901.

București, secția II, sub No. 20 din 1897, totuși conform art. 313 din Codul civ., el neeșind din familia lui de sânge, urmează condițiunea mamei sale care este supusă austro-ungară;

«Că, ast-fel fiind lucrurile, dacă vre-o autoritate străină ar putea pretinde vre un drept în a regula succesiunea și tutela minorului, de sigur că nu ar putea fi alta de cât consulatul austro-ungar;

«Considerând însă că, de la deschiderea succesiunii și până azi, nu se constată din dosar că această legațiune a luat vre o măsură pentru conservarea drepturilor supușilor săi;

«Că singurul fapt al delegării unei persoane care să asiste pe consulul elen, după cum aceasta rezultă din petițiunea adresată trib. de Elena Mōgdo, nu poate fi considerat ca o măsură luată în salvagardarea intereselor ce un supus al său pretinde în succesiune;

«Că, ceva mai mult, din adresa cu No. 6906 din 1901, ce Ministerul de externe a adresat Ministerului de justiție, rezultă în mod clar că legațiunea austro-ungară a declarat că nu are nici o obiecțiune de făcut în contra cererei legațiunii eline de a ridica sigiliile puse pe casa de fer care conține valorile, și transportarea acestei case în localul legațiunii;

«Considerând că, în asemenea cas, Statului român incumbându-i sarcina de a îngriji de incapabilii străini aflați pe teritoriul său, are datoria umanitară de a apăra și protege pe minorul străin, născut și crescut pe teritoriul său;

«Considerând că a conchide că consulatul elen este singurul competent a lichida succesiunea defunctului Collaro, din faptul că din adresa consulatului austro-ungar cu No. 6425 din 1901, rezultă că ambele consulatue lucrează în comun acord, ar fi a admite că o autoritate străină poate să atribue unei alte autorități străine o jurisdicțiune, atunci când o persoană sesizează tribunalul local cu cerere de a i se recunoaște un drept exclusiv personal, ceea ce nu este prevăzut în nici o convențiune și nici în vre-un text de lege;

«Că, așa fiind, și întru cât se stabilește cu suficiență pe de o parte că consulatul austro-ungar nu a luat nici o măsură pentru asigurarea drepturilor supușilor săi, iar pe de altă parte, executorul testamentar este supus român, aflat la locul unde s'a deschis succesiunea, și în succesiune se găsesc drepturi necontestate ale unor persoane supuse unei a treia puteri, rezultă că dispozițiunile art. 22 nefiind îndeplinite, convențiunea consulară nu'și poate avea aplicațiunea, și deci consulatul elen neputându-se sesiza cu lichidarea succesiunii, rămâne ca tribunalul să se

considerare bine sesizat și ca consecință să procedă la luarea măsurilor necesare pentru lichidarea ei».

E bine înțeles că nici consulul austro-ungar n'are competență de a lichida această succesiune, România ne având cu Austro-Ungaria o convențiune consulară ca cu Italia.

Atât d-l Ministru în adresa pe care a trimis-o tribunalului cât și majoritatea tribunalului, introduc fără să vrea în al. 6 al art. 22 din convențiua cu Italia care înlătură competența consulului italian în regularea succesiunii naționalului său, atunci când sunt interesați supușii unei a treia puteri frasa «când acesta (adică Statul italian cu a treia putere) nu sunt înțelese» sau cum se exprimă majoritatea tribunalului: «când fiind interese de supuși a două puteri străine, autoritățile acestea ar fi în conflict, în neînțelegere».

Să cităm acest aliniat: «Să administreze și să lichideze ei singuri, (e vorba de consuli) sau prin o persoană pe care o vor numi sub răspunderea lor, succesiunea testamentară sau ab intestat, fără ca autoritatea locală să aibă a interveni în dizele operațiunii, afară numai când supuși ai țării sau unei a treia Puteri ar pretinde drepturi în succesiune; căci în acest cas, când s'ar ivi dificultăți provenite mai cu seamă din o reclamațiune oare care, ce ar da loc la contestațiunii, consuli generalii, consuli, vice-consuli și agenții consulari, ne având nici un drept pentru a termina sau a rezolva aceste dificultăți, tribunalele țării vor fi competente, după cum le aparține, de a lua măsuri sau a judeca».

Precum se vede, nu se găsește în acest aliniat frasa mai sus citată a Ministerului de externe și a majorității trib. și cum țice foarte bine d-l Călinescu «nu e admisibil ca o autoritate străină să poată atribui unei alte autorități străine o jurisdicțiune în țară la noi».

Să sperăm că Foreign-office-iul nostru nu va mai persista în asemenea eroare păgubitoare reputațiunii morale a acestei țări!

Dumitru N. Gomșa
Doctor în Drept din Paris
Advocat

Apel către abonații rămași în întârziere cu plata

Rugăm pe abonații nostri, rămași în restanță cu plata abonamentelor, să bine-voiască a achita sumele datorite, cât mai neîntârziat, direct către administrația ziarului în București, 6 Splaiul Brâncoveanu Voevod, prin mandat sau timbre poștale, sau în mâinile numai a vechilor încasatori autorizați: Manole Herișescu pentru București și I. Riveanu pentru provincie, de la cari vor primi în schimb chitanțe din registrul cu matcă, prevăzute cu stampila ziarului nostru.

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

(JURISPRUDENCE ROUMAINE)

Tribunalul județului Ilfov
secția comercială

20 Martie 1901

Președenția D-lui G. Mavrus, Judecător
B. Klaesi cu Basse Rosen-
stein

Faliment.—Concordat.—Instrăinări făcute de falitul concordatar înainte de îndeplinirea obligațiilor luate prin concordat. Gagiū.— Cine poate cere anularea.— Ce se înțelege prin instrăinări.— Dacă introducerea activului ca aport într'o societate este o instrăinare.— (Art. 861 Cod comercial).

Constituirile de gagiū și instrăinările făcute de falitul concordatar, înainte de îndeplinirea obligațiilor luate prin concordat, sunt nule de drept și creditorii interesați pot cere anularea concordatului și restabilirea stărei de faliment, iar faptele și împrejurările din cari s'ar putea deduce că un comerciant falit a instrăinat fondul comerțului în alt mod de cât acela cerut de felul comerțului său, sunt lăsate cu totul la aprecierea suverană a judecătorilor.

Această restricțiune pusă de legiuitor falitului concordatar fiind o dispoziție excepțională trebuie interpretată în înțelesul strict al cuvântului, fără a se putea întinde, prin analogie și la alte cazuri.

Ast-fel, falitul concordatar poate ca, constituind o societate comercială, să pună fondul său comercial ca aport social, pentru că, în acest cas, de și, în aparență, fondul comercial este sustras urmării creditorilor, totuși, în realitate, acest fond nu a încetat de a aparține falitului și dacă creditorii pentru un moment nu pot se-

Tribunal de commerce
de Bucarest

20 Mars 1901

Présidence de M. le juge G. Mavrus
B. Klaesi contre Basse Rosen-
stein

Faillite.— Concordat.— Aliénation de l'actif d'un failli concordataire avant l'exécution des engagements pris lors du concordat.— Gage.— Quelles personnes peuvent demander la résolution du concordat.— Ce qu'on entend par aliénation.— Si le fait d'avoir mis son actif dans une société, comme apport social, constitue une aliénation. (Art. 861 du Code de commerce).

Toute constitution de gage et toutes aliénations, consenties, par un failli concordataire, avant l'exécution des engagements qu'il a pris lors de son concordat, sont nulles de plein droit, et les créanciers intéressés peuvent s'en prévaloir pour demander la résolution du concordat et la réouverture de la faillite. Les juges peuvent apprécier souverainement les faits et circonstances desquels il résulterait qu'un commerçant a aliéné son fonds de commerce, de toute autre manière que celle qui est habituelle à son genre de commerce.

Cette restriction, imposée par le législateur au failli concordataire, constituant une exception au droit commun, doit être interprétée strictement, et ne peut être étendue, par analogie, à d'autres cas.

Ainsi, le failli concordataire qui aura fondé une société commerciale, est libre d'y mettre son fonds commercial, comme apport social; ces biens sont en apparence sortis du patrimoine du failli puisqu'on ne peut les saisir; en réalité il n'en est rien; ils ne peuvent, pour le moment, être saisis mais rien n'empêche les cre-

siza chiar acest fond, pot însă | anciens du failli de saisir sa
sesiza partea din beneficii a | part de bénéfices dans la société.
debitorului lor.

Sentința comercială No. 712/901

S'a ascultat d-l avocat I. I. Boambă din partea reclamantului B. Klaesi, precum și d-l avocat D. Rădulescu, din partea intimatei Basse Rosenstein.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de B. Klaesi contra falitei Basse Rosenstein, prin petiția registrată la No. 24327/900, ast-fel cum a fost modificată prin concluziunile puse în instanță, prin care tinde ca pe baza dispozițiilor art. 861 Cod. com., să se anuleze concordatul încheiat de numita falită cu creditorii săi și să se restabilească starea de faliment, pentru motivul că înainte de a fi îndeplinit obligațiunile din concordat, a făcut ca activul ce a luat în posesie, să fie insesizabil, prin aceea că 'l-a constituit ca aport într'o societate comercială; ceea ce echivalează cu o instrăinare a acestui activ în alt mod de cât acela prevăzut de felul comerțului său;

Având în vedere susținerile părților și actele presintate;

Având în vedere că în drept, conform art. 861 Cod. com. constituirile de gagiū și instrăinările făcute de falitul concordatar, înainte de îndeplinirea obligațiilor luate prin concordat, sunt nule de drept și creditorii interesați, pot cere anularea concordatului și restabilirea stărei de faliment;

Considerând că faptele și împrejurările din cari s'ar putea deduce că un comerciant falit a instrăinat fondul comerțului în alt mod de cât acela cerut de felul comerțului său, sunt lăsate cu totul la aprecierea suverană a judecătorilor; pe de altă parte textul de care este vorba, conținând o dispozițiune excepțională, trebuie interpretat în înțelesul strict al cuvântului fără a se putea întinde aplicațiunea sa prin analogie și la alte cazuri;

Considerând că legiuitorul vorbind drespre instrăinare, a înțeles neapărat esirea pentru tot-d'auna din patrimoniul comerciantului, a fondului său de comerț; și nu se poate admite un singur moment, să fi fost în intențiunea sa, de a opri pe falit să exploateze și să dea un avânt mai mare comerțului ce exercită, prin constituirea unei societăți comerciale și punerea fondului de comerț ca aport social, pentru că în acest cas, de și în aparență fondul de comerț este sustras urmării creditorilor, totuși acest fond în realitate nu a încetat de aparține falitului și dacă creditorii pentru un moment nu pot sesiza chiar acest fond, pot sesiza însă partea de beneficiu a debitorilor;

Că dar în aceste condițiuni, reclamantul nu poate cere chiar anularea concordatului și restabilirea stărei de faliment pentru că nu sunt întrunite elementele cerute de art. 861 C. com.;

Considerând însă că nu s'a tăgăduit de către falita că nu a achitat o parte quotele datorite reclamantului și atunci, cum concordatul a fost încheiat înainte de legea modificatoare a Codului comercial din 6 Aprilie 1900, urmează ca conform art. 163 C. com. să se declare resiliat concordatul numai față de reclamant cu beneficiul prevăzut de acest articol;

Pentru aceste motive, admite în parte acțiunea și declară resiliat față de recamantul B. Klaesi, concordatul încheiat de falita Basse Rosenstein cu creditorii săi.

(ss) G. A. Mavrus, G. M. Vlasto,

grefer (s) C. Ștefănescu,